

Dagsorden

MØDEDATO: 30. september 2024

TID: 14.00 - 15.00

STED: Rådhuset, udvalgsværelse 51

Program for temamøde om Politik for udsatte byområder

Temamødet tager udgangspunkt i forberedelsen af den nye Politik for udsatte byområder. Herefter sættes to vigtige perspektiver til drøftelse, hvor der er store forskelle mellem borgerne i de udsatte byområder og den øvrige by; sundhed og livschancer.

Introduktion til ny Politik for udsatte byområder v. vicedirektør Karsten Biering Nielsen (5 min.)

Der er fortsat store uligheder mellem de udsatte byområder og den øvrige by, fx når det gælder sundhed, beskæftigelse og indkomst - ligesom børnene klarer sig dårligere i skolen end deres jævnaldrende. Borgerne i de udsatte byområder er også mere utrygge end borgerne i andre bydele og lever flere steder deres hverdag i fysiske rammer, som trænger til et løft sammenlignet med den øvrige by. Politik for udsatte byområder sætter rammen på tværs af de syv forvaltninger for kommunens samlede arbejde med at løfte de udsatte byområder. Politikken har en milepæl, der udløber i 2025, og der lægges derfor op til en ny revideret politik frem mod 2035.

Sundhed og udsatte byområder v. folkesundhedschef i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen Katrine Schjønning (15 min.)

Beboere i almene boliger har dårligere helbred end resten af befolkningen. Hver fjerde person i en almen bolig vurderer, at de har et mindre godt eller dårligt helbred. Denne problematik er særligt vigtig i Københavns udsatte byområder, hvor der er mange almene boliger. Almene boligområder og Københavns udsatte byområder er derfor en vigtig brik i at fremme lighed i sundhed. BL og KL har indgået et partnerskab, hvor kommuner og boligorganisationer kan udveksle erfaringer og afprøve initiativer med civilsamfundsorganisationer og andre sundhedsaktører for at styrke borgernær sundhed. Det kan fx betyde mere fokus på mere tværgående samarbejde i og uden for kommunen, bedre planlægning af lokale sundhedsfunktioner samt bedre tilgængelighed og mindre støjplagede byområder.

19-09-2024

Sagsnummer I F2
2024 - 15437

Dokumentnummer i F2
151619

Sagsnummer eDoc
2024-0284708

Spørgsmål til drøftelse (10 min):

- Hvordan kan lighed i sundhed i de udsatte byområder understøttes?

Teknik- og Miljøudvalgets bidrag til bedre livschancer v. *teamleder*

Stine Kofod (15 min)

Teknik- og Miljøudvalget har som opgave at skabe gode fysiske rammer i byen, og bidrager hver dag til at gøre de udsatte byområder mere trygge og attraktive. Men udvalget har også flere indsatser, som bidrager til at skabe flere livschancer, dvs. bedre forudsætninger for at få fx et godt arbejdsliv og generel bedre trivsel. På Teknik- og Miljøudvalgets område gælder det særligt arbejdet med børn og unge på de bemandede legepladser, fritidsjobs og arbejdet med de boligsociale helhedsplaner.

Spørgsmål til drøftelse (10 min.):

- Hvordan kan der skabes flere livschancer i de udsatte byområder?

Bilag

Bilag 1 Det boligsociale arbejde i Københavns Kommune

Notat

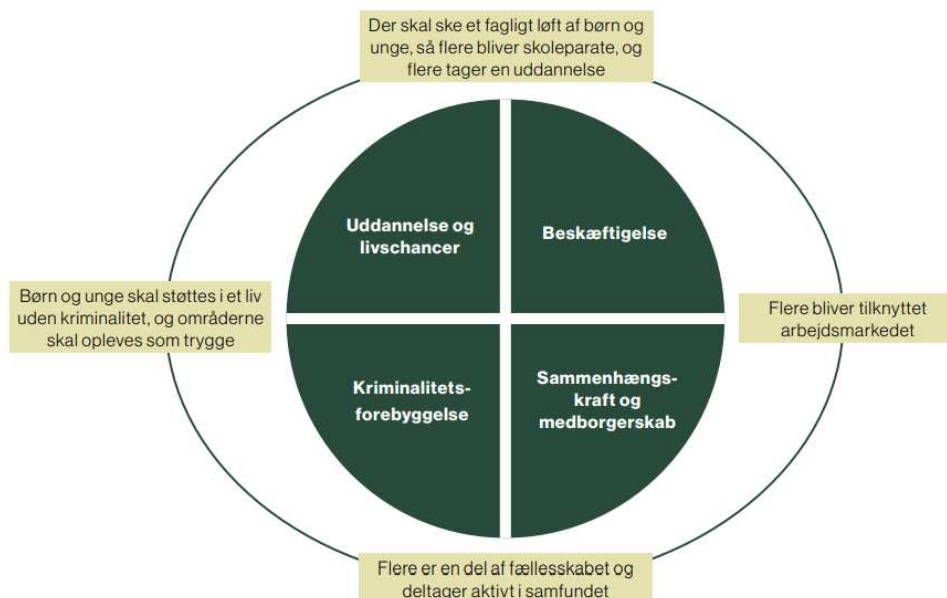
Det boligsociale arbejde i Københavns Kommune

Resumé

Med dette notat beskrives rammerne for det boligsociale arbejde i København herunder lovgivning, økonomi og organisering. Herefter opsummeres nogle af de resultater, som evalueringer af de boligsociale helhedsplaner har vist. Afslutningsvist beskrives nogle af de øvrige strategiske værktøjer til at forandre de udsatte byområder fx områdefornyelser, forandringsplaner mv.

Om boligsociale helhedsplaner

Boligsociale helhedsplaner er fireårige forebyggende sociale indsatser i udsatte almene boligområder. Helhedsplaner skal understøtte områdets velfærdsindsatser og den kommunale kerneridrift. Indsatserne sker under fire fokusområder og fire strategiske målsætninger i nuværende bevillingsramme fra 2019-2026:

Kilde: Center fra Boligsocial Udvikling "Inspirations- og videnskatalog - Viden om boligsociale aktiviteter støttet af Landsbyggefonden" 2023

De boligsociale helhedsplaner er en central tværfaglig indsats i Københavns kommunes arbejde med at understøtte udviklingen af de udsatte byområder. Det boligsociale arbejde er lokalt forankret og bidrager med at skabe kontakt til og aktiviteter med beboere, som kan hjælpes videre til beskæftigelse, uddannelse, familieunderstøttende tiltag mv. Desuden

19-09-2024

Sagsnummer i F2
2024 - 15437

Dokumentnummer i F2
153458

Sagsnummer i eDoc
2024-0284708

Klima og Byudvikling
Njalsgade 13
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

understøtter arbejdet stærke lokale netværk mellem beboere, foreninger og frivillige.

Rammer og lovgivning

De overordnede rammer for den boligsociale helhedsplan fastsættes af Folketinget i den gældende boligaftale. På baggrund af boligaftalen udarbejder Landsbyggefonden et regulativ om tilskud til boligsociale helhedsplaner samt en vejledning. Regulativet og vejledningen udstikker tilsammen rammerne for, hvad der kan gives støtte til og under hvilke forudsætninger. 2019-2026-midlerne tager udgangspunkt i Parallelsamfundsaftalen fra 2018, hvor boligområder på statens lister prioriteres.

Økonomi

Landsbyggefonden finansierer hovedparten (75%) af de boligsociale helhedsplaner og stiller krav om minimum 25 % medfinansiering fra hhv. kommunen og de relevante boligorganisationer. Kommunen skal altså medfinansiere minimum 12,5 % af det samlede budget i en helhedsplan, men har mulighed for at medfinansiere et større beløb. Hvis kommunen ikke bidrager med medfinansiering, vil det derfor ikke være muligt at gennemføre en boligsocial helhedsplan.

Med den nuværende bevillingsramme skete en markant reduktion i støttemidler fra Landsbyggefonden med ca. 100 mio. kr. om året fra ca. 240 mio. kr. årligt til 140 mio. kr. årligt på landsplan. I København er flere boligsociale helhedsplaner blevet lagt sammen og har fået en større geografisk afgrænsning under den nuværende bevillingsramme for 2019-2026. I Københavns Kommune er antallet af de boligsociale helhedsplaner faldet fra 14 til 5 i årene 2019-2024. Ca. 40.000 borgere er omfattet af en boligsocial helhedsplan.

Udover støtten fra Landsbyggefonden og den obligatoriske medfinansiering kan der være anden lokal finansiering til helhedsplanerne i form af partnerskabsstillinger og ekstern fundraising. Økonomien i de forskellige helhedsplaner i Københavns Kommune er beskrevet nedenfor.

Helhedsplan	Samlet økonomi	Bydel
<i>Amagerplanen (2022-2025)</i>	<i>31 mio. kr.</i>	<i>Amager</i>
<i>Husum-Tingbjerg (2024-2028)</i>	<i>42,7 mio. kr.</i>	<i>Brønshøj-Husum</i>
<i>Nørrebrobyggerne (2021-2025)</i>	<i>38,7 mio. kr.</i>	<i>Nørrebro</i>
<i>Beboerprojekt NV (2021-2024)</i>	<i>27,7 mio. kr.</i>	<i>Bispebjerg</i>

Mit Kvarter (2021-2024)	16,4 mio. kr.	Valby-Kongens Enghave
----------------------------	---------------	--------------------------

Organisering

De almene boligorganisationer administrerer helhedsplanerne med kommunen som primær samarbejdspart.

I Københavns Kommune har de boligsociale helhedsplaner en bydækkende bestyrelse, som består af repræsentanter fra både boligorganisationer og alle forvaltninger i kommunen. Bestyrelsen skal bidrage til prioritering, retning og fremdrift i den boligsociale indsats og kobler den til andre indsatser og strategier for områderne. Derudover er der både lokale professionelle ledergrupper og beboerdemokratiske følgegrupper. I Københavns Kommune ser styringsstrengen således ud:

Evidens for det boligsociale arbejde

VIVE har udgivet en publikation (2023), der sammenfatter hovedresultater fra de forudgående evalueringer af tre boligsociale programmer finansieret af Landsbyggefondens 2006-2010-midler, 2011-2014-midler samt 2015-2018-midler. Det vil sige, at VIVE's rapport omfatter resultater fra 12 forskellige publikationer og evalueringer.

Udvalgte resultater fra evalueringerne af de tre bevillingsperioder

Evalueringer viser, at de boligsociale helhedsplaner kan understøtte og løfte beboere i en positiv retning. Blandt andet ses det, at børn af restgruppeforældre (dvs. forældre der hverken er i beskæftigelse, under uddannelse og har grundskolen som højest fuldførte uddannelse) i områder med boligsociale helhedsplaner klarer sig bedre end andre restgruppebørn.

Nedenfor er en oversigt over relevante resultater fra evalueringerne.

Tema/målgruppe	Resultat
Uddannelse og beskæftigelse	Der er tendens til at de boligsociale indsatser har bidraget til at øge beskæftigelsesgraden for 18-64-årige borgere fra 2010 til 2015.

	<p>Chancen for at kvinder, der har deltaget i bydelsmødreindsatsen, påbegynder uddannelse er godt fire gange større end kvinder, der ikke har deltaget i indsatsen.</p>
	<p>Der er sket et uddannelsesløft af unge i de udsatte boligområder både i forhold til at afslutte grundskole, ungdomsuddannelse og videregående uddannelse. Det er særligt unge med ikke vestlig herkomst, der uddanner sig i et omfang, der matcher unge med fortrinsvis etnisk dansk herkomst.</p>
	<p>Fra 2002 til 2019 lykkes det for en relativt stigende gruppe af unge, der har restgruppebaggrund (dvs. børn af forældre, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, og som har grundskolen som højest fuldførte uddannelse), at undgå selv at stå uden uddannelse eller beskæftigelse). Det er klare tegn på, at det i højere grad lykkes unge i boligområder med en boligsocial helhedsplan at bryde med deres sociale oprindelse, end det lykkes for unge i restgruppen i resten af landet.</p>
Børn og unge	<p>Fritidsjobindsatsen har positive effekter i forhold til at få et fritidsjob. Chancen for at få et fritidsjob er tre gange højere året efter og fem gange højere to år efter for de unge, som har deltaget i indsatsen. Fritidsjobindsatsen har større længerevarende effekter for piger end for drenge. To år efter indsatsen er chancen for at få og fastholde et fritidsjob godt fire gange højere for drenge, der har deltaget i indsatsen, mens den tilsvarende er seks gange højere for pigerne.</p>
	<p>I boligområder med en boligsocial helhedsplan fra 2000 til 2019 er der sket en tydelig reduktion i chanceulighed for restgruppebørn. Børn af restgruppeforældre i de udsatte områder afslutter i højere grad grundskolen end børn af restgruppeforældre, der ikke bor i udsatte områder. Der er også relativt færre restgruppebørn, der afslutter med mindre end 02 i gennemsnit til afgangseksamen i områder med boligsociale helhedsplaner end i befolkningen.</p>
	<p>Fra 2000-2019 er faldet af småbørn, der oplever risikofaktorer i deres tidlige barndom væsentlig mindre end i befolkningen. Det er stadig over halvdelen af 0-6-årige, der oplever mindst en risikofaktor.</p>
Kriminalitetsforebyggelse	<p>I perioden 2011 til 2017 sker der et betydeligt fald i mistanker om kriminel aktivitet blandt 10-14-årige i udsatte områder, mens niveauet er uændret lavt i befolkningen. Samme tendens ses ikke blandt 15-20-årige. Debutalderen for kriminel aktivitet i perioden 2011-2017 stiger i udsatte boligområder og i befolkningen. Den særlige positive udvikling i kriminel aktivitet blandt 10-14-årige i udsatte boligområder kan skyldes de boligsociale indsatsers aktiviteter, der fokuserer på at få børn og unge til at vælge en anden vej end en kriminel løbebane.</p>
Tryghed	<p>Beboere i områder med boligsociale helhedsplaner føler sig i højere grad trygge i deres boligområde og oplever mindre hærværk og anden kriminalitet i 2015 end i 2010.</p>
	<p>Der er sket en forbedring i det samlede trygheds- og trivselsbillede i boligområder med en boligsocial helhedsplan fra 2018 til</p>

	2021, som skyldes, at tillid, tilfredshed med boligområdet og livskvalitet er øget i boligområderne.
	Den grundlæggende oplevede tryghed i boligområdet er gået fra 74 % til 77 % i boligområder med en boligsocial helhedsplan. I befolkningen er andelen gået fra 90 % til 94 %. I 2021 er andelen i den almene sektor, der svarer, at de grundlæggende er trygge, på 83 %.
	Relativt flere borgere i boligområder med en boligsocial helhedsplan er glade for at bo i deres boligområder i 2021 sammenlignet med 2018. Andelen er gået fra 76 % til 83 %. I den almene sektor er 83 % glade for at bo i deres boligområde, mens andelen i befolkningen er 93 % i 2021.

Reformkommissionen fokuserer på det boligsociale

I 2020 nedsatte regeringen "Kommissionen for 2. generationsreformer" også kaldet Reformkommissionen. Den har til formål at foreslå reformer, der tager hånd om komplekse udfordringer med særligt fokus på at få flere i arbejde, skabe flere job og øge produktiviteten. Reformkommissionen peger på den almene boligsektor som en af nøglerne til at løse komplekse problemer i samfundet, og at "den almene boligsektor er en ufortalt succes. De får børn i fritidsjob og voksne i arbejde" siger formand for Reformkommissionen Nina Smith.

Reformkommissionen anbefalede samarbejdsindsatser, som typisk er en del af boligsociale helhedsplaner, såsom fremskudte beskæftigelsesindsatser, lommepenge- og fritidsjobordninger samt bedre rammer og tydelige incitamenter for lokale partnerskaber. Et af omdrejningspunkterne i Reformkommissionens rapport "Nye Reformveje 3" er, hvordan samfundet kan nå de 42.000 unge mellem 15 og 24 år, der er uden for uddannelse og beskæftigelse.

Ud af de 42.000 unge bor knap en tredjedel i den almene boligsektor, som svarer til ca. 13.000. Hver fjerde af dem bor i et såkaldt udsat boligområde med en boligsocial helhedsplan. Reformkommissionen peger derfor på den almene boligsektor som en vigtig brik i arbejdet med at bane vej for udsatte unge, der skal i job eller uddannelse.

Reformkommissionen peger på flere borgernære løsninger og lokale partnerskaber, hvor:

- Der sikres bedre rammer og tydelige incitamenter for lokale partnerskaber mellem offentlige og ikke-offentlige aktører, herunder civilsamfund og almene boligorganisationer.
- Der etableres flere fremskudte beskæftigelsesindsatser i udsatte boligområder.
- Der etableres flere lommepenge- og fritidsjobsordninger i lokalt samarbejde mellem bl.a. boligorganisationer og kommune.

Øvrige strategiske redskaber til at forandre udsatte byområder

Teknik- og Miljøforvaltningen er ansvarlig for - eller central aktør i - en række strategiske indsatser, som har til hensigt at forandre de udsatte byområder, som beskrives i det følgende. Forvaltningen bidrager derudover med en række indsatser, som gør en stor forskel i de udsatte

byområder fx bemandede legepladser, green teams (fritidsjobs) og generel fysisk udvikling af byen.

Områdefornyelser

Områdefornyelserne i Københavns Kommune skal styrke livskvaliteten for områdets eksisterende beboere samt fastholde og tiltrække ressourcestærke beboere ved at skabe trygge og attraktive kvarterer, der er integreret med resten af byen, hvor medborgerskab, foreningsliv og velfungerende mødesteder og kommunale tilbud udgør et solidt fundament for alle beboere og besøgende.

Områdefornyelsen, der er baseret på byfornyelsesloven, har eksisteret i 27 år som et unikt værktøj, som kommuner kan anvende i "nedslidte byområder med væsentligt behov for bymæssig udvikling og med en flerhed af væsentlige problemer" (Byfornyelsesloven). Med byfornyelsesloven kan kommunen som noget særligt arbejde fleksibelt i byen fx på tværs af matrikelgrænser.

En områdefornyelse er en helhedsorienteret indsats i et geografisk afgrænset område med en varighed på seks år fordelt med et år til at udarbejde en kvarterplan for områdefornyelsen og fem år til at gennemføre indsatsen.

Områdefornyelser bygger på en høj grad af borgerinvolvering blandt andet gennem lokale styregrupper og arbejdsgrupper med borgere, lokale aktører og forvaltningsrepræsentanter.

Københavns Kommune har siden 1997 iværksat i alt 29 områdefornyelser. Der er i øjeblikket fem aktive områdefornyelser; Bavnehøj, Skjolds Plads, Bispebjerg Bakke, Sønderbro og Bispeengen.

Områdefornyelserne har typisk et budget på 40-80 mio. kr. Derudover arbejder områdefornyelsen for, at der tilføres ekstra investeringer til kvarteret i form af fx fondsmidler og supplerende budgetmidler for at realisere kvarterplanens projekter. Behovet for ekstra finansiering fremgår af kvarterplanerne.

Forandringsplaner

Forandringsplaner en strategisk udviklingsplan for et boligområde, der peger på, hvilke investeringer og forandringer der samlet set skal gennemføres i et område for at sikre attraktive boligområder med en styrket social balance på lang sigt.

Det er en kommunalt besluttet indsats for de områder, der har været udpeget som "parallelsamfund" på statens liste. Det er frivillige strategiske udviklingsplaner med fokus på konkrete udsatte boligområder, som udarbejdes i tæt samarbejde med boligorganisationerne, hvor der fx etableres en fælles styregruppe for arbejdet. Forandringsplanerne består af projekter, hvor både kommunen og boligorganisationerne er projektejere.

Finansieringen af de kommunale projekter skal findes via budgetforhandlingerne. Indtil videre er fx nye byrum finansieret via budgetpakken for udsatte boligområder.

Der er fire politisk godkendte forandringsplaner, som er under implementering; Aldersrogade, Bispeparken, Lundtoftegade og Hørgården. Forandringsplanen for Husum Nord er under udarbejdelse.

Fysiske helhedsplaner

Fysiske helhedsplaner er større renoveringer af almene boligafdelinger, som gennemføres i både udsatte- og ikke udsatte boligområder. Det er boligorganisationerne, der planlægger og gennemfører de fysiske helhedsplaner, som skal godkendes af beboerdemokratiet.

Kommunen skal som myndighed godkende de almene boligorganisationers fysiske helhedsplaner og typisk stille (re)garanti for realkreditbelåningen og eventuelt yde lån til en kapitaltilførsel, der bidrager til at fastholde huslejen på et bæredygtigt niveau efter renoveringen.

Det er Landsbyggefonden, som vurderer behovet og fastsætter størrelsen for en eventuel kapitaltilførsel. Både boligorganisationen, Landsbyggefonden (ved Landsdispositionsfond), realkreditinstituttet og kommunen medvirker til kapitaltilførslen baseret på nedenstående fordelingsmodel:

Boligorganisation	1/5
Realkreditinstitut	1/5
Landsdispositionsfond	2/5
Beliggenhedskommune	1/5

Kommunens andel af kapitaltilførslen er et rente- og afdragsfrit lån, der tilbagebetales, når Landsbyggefonden skønner, at afdelingen har mulighed herfor.

De fysiske helhedsplaner er værktøjet til at gennemføre forandringer i de almene udsatte boligområder, hvor der fx renoveres køkkener, klimaskærm mv. Men i nogle tilfælde arbejdes der også med at ændre boligudbuddet, så der skabes en mere varieret beboersammensætning.

Udviklingsplaner

Udviklingsplaner er lovbestemte planer, som udføres jf. parallelsamfundslovgivningen og gælder boligområder, der udpeges som "omdannelsesområder" på statens liste. I København er der igangsat udviklingsplaner for Tingbjerg og Mjølnerparken.

Ved et omdannelsesområde forstås et alment boligområde med mindst 1.000 beboere, som de seneste fem år har opfyldt betingelserne for at være et parallelsamfund. Det vil sige, at mindst to af nedenstående kriterier er opfyldt samt at andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande overstiger 50 pct.:

- Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarked eller uddannelse, overstiger 40 pct. opgjort som gennemsnittet over de seneste to år.

- Andelen af beboere dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer udgør mindst tre gange landsgennemsnittet opgjort som gennemsnit over de seneste to år.
- Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grunduddannelse, overstiger 60 pct. af samtlige beboere i samme aldersgruppe.
- Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området (eksklusive uddannelsessøgende) er mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.

Udviklingsplanen skal skabe et markant ændret boligområde med en styrket social balance og højere attraktivitet. Formålet er at "normalisere" boligområdet, så det i højere grad ligner den øvrige by.

Udviklingsplanen dikterer blandt andet, at andelen af almene familieboliger skal reduceres til 40 %. I Mjølnerparken opnås dette via frasalgs af boliger, mens det sker via fortætning i Tingbjerg.

Udviklingsplanerne indeholder derudover en lang række tiltag, som fx skal forbedre de trafikale forbindelser til- og fra områderne, etablere nye offentlige funktioner, styrke detailhandlen mv.